

Michał Czajnik, Jerzy Ważny

Profesor Franciszek Krzysik (1902-1980)

Ochrona Zabytków 34/3-4 (134-135), 215

1981

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

PROFESOR FRANCISZEK KRZYSIK (1902—1980)

W dniu 26 grudnia 1980 r. zmarł prof. dr hab. Franciszek Krzysik, doktor honoris causa i wieloletni profesor zwyczajny Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego — Akademii Rolniczej w Warszawie, członek Międzynarodowej Akademii Nauk o Drewnie (IAWS), wybitny naukowiec i pedagog w zakresie technologii drewna, o dużych zasługach również dla ochrony zabytków.

Urodził się 3 marca 1902 r. w Dolnej Wsi (woj. krakowskie). Studia akademickie odbył na Wydziale Leśnym Politechniki Lwowskiej, gdzie w 1924 r. uzyskał dyplom inżyniera-leśnika. W 1928 r. uzyskał stopień doktora nauk technicznych również na tej uczelni, po czym jako stypendysta Funduszu Kultury Narodowej odbył w latach 1928—1929 studia specjalistyczne w Austrii, Finlandii i Szwecji. W 1934 r. uzyskał w Politechnice Lwowskiej stopień docenta habilitowanego w zakresie użytkowania i mechanicznej technologii drewna. Jako docent prowadził wykłady na Wydziale Leśnym PL, a w 1937 r. został powołany na stanowisko profesora nadzwyczajnego na Wydziale Leśnym SGGW w Warszawie. Po wybuchu wojny w 1939 r. znalazł się ponownie we Lwowie, gdzie pełnił obowiązki profesora w Lwowskim Instytucie Politechnicznym. W czasie okupacji hitlerowskiej był nadleśniczym w Brodach.

W marcu 1945 r. prof. F. Krzysik wznawia pracę w SGGW na stanowisku profesora zwyczajnego, koncentrując się na zadaniach związanych z reaktywowaniem uczelni. Z Jego inicjatywy powołany został pierwszy w Polsce Wydział Technologii Drewna. W latach 1945—1972 pełnił przez cztery kadencje funkcję dziekana i przez cztery kadencje funkcję profesora. W latach 1958—1972 był zastępcą sekretarza naukowego Wydziału V Polskiej Akademii Nauk. W 1968 r. został wybrany na członka International Academy of Wood Science. W 1972 r. przeszedł na emeryturę. W 1974 r. SGGW-AR nadało mu godność doktora honoris causa.

Działalność naukowa i naukowo-techniczna prof. F. Krzysika obejmowała szeroki zakres zagadnień związanych z poznaniem właściwości technicznych drewna krajowych gatunków drzew i ich zastosowaniem, technologią materiałów płytowych, wykorzystaniem odpadów drzewnych i wieloma innymi. Opublikował około 300 prac o charakterze naukowym, dydaktycznym i referatowym w kraju i za granicą. Oryginalne prace naukowe obejmują ponad 80 pozycji. Jest autorem pierwszego w języku polskim podręcznika akademickiego *Nauka o drewnie*, mającego już trzy wydania.

Prof. F. Krzysik w swojej działalności sporo uwagi poświęcał problemom drewna zabytkowego. Był twórcą i przewodniczącym działającej w latach 1962—1970 Podkomisji Drewna Zabytkowego Polskiego Towarzystwa Leśnego. Z Jego inicjatywy i przy Jego udziale opracowano wiele problemów teoretycznych i praktycznych w zakresie drewnianego budownictwa, drewna archeologicznego oraz drewna podobraz i rzeźb.

Działalność dydaktyczna prof. F. Krzysika obejmowała zarówno kształcenie kadr inżynierskich, jak i pracowników naukowych.

Prowadził wykłady z nauki o drewnie oraz z czterech podstawowych przedmiotów technologicznych, był promotorem w 21 przewodach doktorskich; sześciu Jego uczniów uzyskało stopnie naukowe profesora.

Poza pracą w uczelni prof. F. Krzysik brał czynny udział w działalności licznych instytucji naukowych i społecznych. Był członkiem zwyczajnym Warszawskiego Towarzystwa Naukowego, członkiem i wiceprzewodniczącym Komitetu Technologii Drewna PAN, w różnych okresach członkiem Komitetu Nagród Państwowych, Centralnej Komisji Kwalifikacyjnej PAN, Państwowej Rady Leśnej, Państwowej Rady Ochrony Przyrody, Rady Naukowej Komitetu Nauki i Techniki, Komisji Normalizacyjnej i wielu innych. W latach 1972—1977 był członkiem i przewodniczącym Rady Naukowo-Technicznej przy Ministerstwie Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego.

W 1949 r. został wybrany przewodniczącym Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Leśnego i obowiązki te pełnił aż do śmierci. Był także członkiem i przez pewien czas przewodniczącym Zarządu Głównego Ligi Ochrony Przyrody, członkiem Polskiego Towarzystwa Botanicznego i innych.

Za wybitne zasługi naukowe i dydaktyczne prof. dr F. Krzysik w 1948 r. został odznaczony Krzyżem Kawalerskim, w 1958 r. Komandorskim Orderem Odrodzenia Polski, a w 1967 r. Orderem Sztandaru Pracy I klasy; miał również wiele innych odznaczeń państwowych i społecznych. Był także laureatem Nagrody Państwowej II stopnia. Nauka polska, w tym zabytkoznawstwo i konserwatorstwo, poniosła niepowetowaną stratę; odszedł twórca nauki o drewnie, jednego z podstawowych materiałów stosowanych w polskim budownictwie i sztuce ludowej.

Michał Czajnik, Jerzy Ważny